

Üzen a múlt

Kaszapengéstől az aratókoszorúig

Kaszapengéstől volt hangos a határ, suhogva szelte a kalászt a penge, ha elérkezett Péter-Pál napja (június 29-30.) az aratás ideje. Ebben az időben már hajnali kettőkor benépesedett a határ. A rozso aratók elsőnek. Ilyenkor kellett a napi adag zsúpkötelet elkészíteni, mert a hajnali pára hajlékonyá tette a rozsszálakat. Minden búzatábla szélébe rozso is vetettek, hogy a kötélanyag közel legyen. A zsúpkötelet úgy készítették, hogy sarlóval összefogtak egy maroknyi kalászt, és szorosan megtekerték. Ezeket letakarták, hogy a felhasználásig ne száradjanak ki. Kötözésre használtak még spárgakötelet is, előre méretre vágva, kis fakockával a végén, amibe beleakasztották a spárga másik végén lévő hurkot. Ezt a spárgakötelet a kötöző a derekára kötötte, hogy mindig kéznél legyen. Nehéz is volt, akadályozta a mozgásban, ezért szívesebben használták a zsúpkötelet.

Az aratást segítő béres családok javarészt Etyekről jöttek. Nekik ez volt a nyári foglalkozásuk, ilyenkor járták a falvakat. A gazdák a béresekkel szerződést kötöttek, amiben a learatandó mennyiség és a járandóság ki volt kötve. A fizetés egyezség alapján történt, ahol általában minden kilencedik learatott kereszt az aratót illette.

Az aratás szerszáma a kasza, amit az aratást megelőzően gondosan rendbe hoztak. Az aratókaszán volt egy ún. borító gereblye, ami a levágott kalászokat egy sorba borította. A jó kaszás ezt a műveletet egy kaszasuhintással rendezte. A marokszedők nem örültek az ügyetlen kaszásnak, ha nem szépen vágta a rendet, akkor a kalász szálai összekeveredtek és nehéz volt azt felszedni. Azt tartották: „aki gyakran tekintget a tábla vége felé, az nehezen ér oda”. A

marokszedő, és a kötöző asszonyok keze az aratás végére megkérgesedett, és olykor a vér is kiserkent belőle.

A marokszedők a kévéket összerakták keresztbe. Egy keresztbe 13, vagy 19 kéve volt, úgy egymásra rakva, hogy a szemekkel teli kalászok befelé nézzenek, védve az eső ellen. A kereszt tetejére került egy kéve, takarva a többit, úgyszemint aláfördítve a szélét, hogy a szél ne fújja el. A felső kévét huszárnak nevezték, mert olyan volt mintha lovagolna a többin. Pontosan és vigyázva dolgoztak, hogy egyetlen kalászt el ne hagyjanak. Nem hiába tartják az egyik legnehezebb munkának az aratást.

Az eső váratlan vendég, amire fel kellett készülni, mert nemcsak a szemeket áztatta meg, hanem egy-egy zápor a gabonaszemeket is kipergette.

A nagy hőségben munka közben fröccsel, hideg vízzel oltották a szomjukat. A vizeskorsót földbe ásták, hogy a vizet hidegen tartsa. Családtagjaik kilométereket gyalogoltak, hogy friss vizet és élelmet vigyenek az aratóknak. Az ebédszünet hosszú volt a nagy meleg miatt, amit a közelben lévő fasorok árnyékában töltöttek, várva a nagy meleg elmúltát. Az aratás majdnem estig tartott, fáradtan tértek haza, ahol a gyerekek nagy örömmel fogadták az olykor megmaradt, hazahozott „madárlátta” kenyeret.

Az aratás végeztével, amikor már elhordták a kévéket, az ifjúság szedte össze a még földön lévő kalászokat, és mentette a nagy becsben tartott szemeket.

A learatott termést szérűbe hagyták kicsit száradni cséplés előtt. A szérűskertbe hordott termést éjjel-nappal őrizték. Félték az öngyulladásától, ezért sokféle oltó-

eszközt tartottak kézközelben. Voltak olyan családok, akik Anna-nap előtt (július 26.) nem csépeltek. Viszont a biai búcsúra (Anna nap utáni vasárnap) majd mindenki kicséplelt.

A cséplésnek több módja volt. Nyomtatás, ahol a lovak, ritkábban szarvasmarhák taposták ki a kalászból a magvakat. Modernbb volt a cséplőgép, viszont több embernek kellett kiszolgálnia, szintén fáradságos munkával.

Cséplés után következett a szeelés, melynek során a búzaszemek különváltak az idegen magvaktól, a polyvától. (Szeelés: széljárta helyen falapáttal, széllel szemben levegőbe hintik a magot, ami közül a szél kifújja a töreket.) A termést osztályozták. A legjobb minőségűből eltettek vetőmagnak. A javarészt étkezésre használták. A gyenge minőségűből lett a takarmány. A tisztított, zsákbaszedett búzát a padláson tárolták.

A termény szárából, a szalmából rakott kazal készítésének is megvolt a módja. Az igazi kazlat a „kazalmester” tudta rakni. A szalma alom gyanánt hasznosult.

Aratás végén a gazda bőkezűen megvendégelte az aratókat. Az évközben takarékos ember is kitett ilyenkor magáért.

A gazdát harang alakú aratókoszorúval ajándékozták meg a béresek, melyben a pipacs, szarkaláb, konkoly és búzavirág volt a díszítés, nemzeti színű szalaggal átkötve. Az aratókoszorút két béres vitte a vállukon átvett rúdon. A koszorú átadásával kezdődött a gazda házánál a mulatozás.

Mészárosné Bagoly Magdi

Steer Jánosné, Weibert Sebestyénné,
Königh Jánosné emlékei alapján

Torbágyi kisbúcsú

Július 1-jén, vasárnap rendezte sok kis gyermek örömeire a Némzetiségi Baráti Kör a Sarlósboldogasszony napján tartott torbágyi kisbúcsút.

A búcsút Czipri Jani bácsi nyitotta meg a Tarianer Spitzbuam zenekar vidám sváb zenéje mellett. A szín-

padon fellépett a Füzes Néptáncgyűttes középső csoportja és a Rozmaring táncgyűttes. A Füzes-patak mellett felállított körhinták és sátrak színes forgatagában jó hangulatban tel el ez a délután.

GM

